

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

79 - యుద్ధకాండ ఏకోనాశీతమః సర్గః

|| మకరాక్షవధః ||

నిర్గతం మకరాక్షం తే దృష్ట్వా వానరయూథపాః |
ఆప్లుత్య సహసా సర్వే యోధుకామా వ్యవస్థితాః || 1 ||

తతః ప్రవృత్తం సుమహత్తద్యుద్ధం రోమహర్షణమ్ |
నిశాచరైః ప్లవంగానాం దేవానాం దానవైరివ || 2 ||

వృక్షశూలనిపాతైశ్చ శిలాపరిఘపాతనైః |
అన్యోన్యం మర్దయంతి స్త తదా కపినిశాచరాః || 3 ||

శక్తిఖడ్గదాకుంతైస్తోమరైశ్చ నిశాచరాః |
పట్టిశైల్బిందిపాలైశ్చ నిర్ధాతైశ్చ సమంతతః || 4 ||

పాశముద్గరదండైశ్చ నిఖాతైశ్చాపరే తదా |
కదనం కపివీరాణాం చక్రుస్తే రజనీచరాః || 5 ||

బాణౌఘైరర్థితాశ్చాపి ఖరపుత్రేణ వానరాః |
సంభ్రాంతమనసః సర్వే దుద్రువుర్భయపీడితాః || 6 ||

తాన్ దృష్ట్వా రాక్షసాః సర్వే ద్రవమాణాన్వలీముఖాన్ |
నేదుస్తే సింహవద్ధృష్టా రాక్షసా జితకాశినః || 7 ||

విద్రవత్సు తదా తేషు వానరేషు సమంతతః |
రామస్తాన్వారయామాస శరవర్షేణ రాక్షసాన్ || 8 ||

వారితాన్రాక్షసాన్ప్రుష్ట్వా మకరాక్షో నిశాచరః |
క్రోధానలసమావిష్టో వచనం చేదమబ్రవీత్ || 9 ||

తిష్ఠ రామ మయా సార్థం ద్వంద్వయుద్ధం దదామి తే |
త్యాజయిష్యామి తే ప్రాణాన్ధనుర్ముక్తైః శితైః శరైః || 10 ||

యత్తదా దండకారణ్యే పితరం హతవాన్తమ |
మదగ్రతః స్వకర్తస్థం దృష్ట్వా రోషోఽభివర్ధతే || 11 ||

దహ్యంతే భృశమంగాని దురాత్మన్తమ రాఘవ |
యన్తయాసి న దృష్టస్త్వం తస్మిన్కాలే మహావనే || 12 ||

దిష్ట్యాఽసి దర్శనం రామ మమ త్వం ప్రాప్తవానిహ |
కాంక్షితోఽసి క్షుధార్తస్య సింహస్యేవేతరో మృగః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

79 - యుద్ధకాండ ఏకోనాశీతమః సర్గః

అద్య మద్భాణవేగేన ప్రేతరాడ్విషయం గతః |
యే త్వయా నిహతా వీరాః సహ తైశ్చ సమేష్యసి || 14 ||
బహునాఽత్ర కిముక్తేన శృణు రామ వచో మమ |
పశ్యంతు సకలా లోకాస్త్యాం మాం చైవ రణాజిరే || 15 ||
అస్మైర్వా గదయా వాఽపి బాహుభ్యాం వా మహాహవే |
అభ్యస్తం యేన వా రామ తేనైవ యుధి వర్తతామ్ || 16 ||

మకరాక్షవచః శ్రుత్వా రామో దశరథాత్తజః |
అబ్రవీత్ప్రహసన్పాక్యముత్తరోత్తరవాదినమ్ || 17 ||
కత్థసే కిం వృథా రక్షో బహూన్యసదృశాని తు |
న రణే శక్యతే జేతుం వినా యుద్ధేన వాగ్బలాత్ || 18 ||

చతుర్దశసహస్రాణి రక్షసాం త్వత్ప్రతా చ యః |
త్రిశిరా దూషణశ్చైవ దండకే నిహతా మయా || 19 ||
స్యాశితాస్తవ మాంసేన గృధ్రగోమాయువాయసాః |
భవిష్యంత్యద్య వై పాప తీక్ష్ణతుండనఖాంకురాః || 20 ||

[* అధికశ్లోకం -రుధిరార్తముఖా హృష్టా రక్తపక్షాః ఖగాశ్చ యే |
ఖే గతా వసుధాయాం చ భ్రమిష్యంతి సమంతతః || *]

రాఘవేణైవముక్తస్తు ఖరపుత్రో నిశాచరః |
బాణౌఘానముచత్తస్మై రాఘవాయ రణాజిరే || 21 ||
తాన్ శరాన్ శరవర్షేణ రామశ్చిచ్ఛేద నైకథా |
నిపేతుర్భువి తే చ్ఛిన్నా రుక్మపుంఖాః సహస్రశః || 22 ||

తద్యుద్ధమభవత్తత్ర సమేత్యాన్యోన్యమోజసా |
రక్షసః ఖరపుత్రస్య సూనోర్దశరథస్య చ || 23 ||
జీమూతయోరివాకాశే శబ్ధో జ్యోతలయోస్తదా |
ధనుర్ముక్తః స్వనోత్యుష్టః శ్రూయతే చ రణాజిరే || 24 ||

దేవదానవగంధర్వాః కిన్నరాశ్చ మహోరగాః |
అంతరిక్షగతాః సర్వే ద్రష్టుకామాస్తదద్భుతమ్ || 25 ||
విధమన్యోన్యగాత్రేషు ద్విగుణం వర్ధతే పరమ్ |
కృతప్రతికృతాన్యోన్యం కురుతాం తౌ రణాజిరే || 26 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

79 - యుద్ధకాండ ఏకోనాశీతమః సర్గః

రామముక్తాంస్తు బాణోఘానాక్షసస్త్వచ్ఛినద్రణే |
 రక్షోముక్తాంస్తు రామో వై నైకధా ప్రాచ్ఛినచ్ఛరైః || 28 ||

బాణోఘైర్వితతాః సర్వా దిశశ్చ ప్రదిశస్తథా |
 సంఛన్నా వసుధా చైవ సమంతాన్న ప్రకాశతే || 29 ||

తతః క్రుద్ధో మహాబాహుర్ధనుశ్చిచ్ఛేద రక్షసః |
 అష్టాభిరథ నారాచైః సూతం వివ్యాధ రాఘవః || 30 ||

భిత్త్వా శరై రథం రామో రథాశ్వాన్సమపాతయత్ |
 విరథో వసుధాం తిష్ఠన్తకరాక్షో నిశాచరః || 31 ||

తత్తిష్ఠద్వసుధాం రక్షః శూలం జగ్రాహ పాణినా |
 త్రాసనం సర్వభూతానాం యుగాంతాగ్నిసమప్రభమ్ || 32 ||

విభ్రామ్య తు మహచ్ఛూలం ప్రజ్వలంతం నిశాచరః |
 స క్రోధాత్ప్రాహిణోత్తస్త్వి రాఘవాయ మహాహవే || 33 ||

తమాపతంతం జ్వలితం ఖరపుత్రకరాచ్ఛ్చుతమ్ |
 బాణైస్తు త్రిభిరాకాశే శూలం చిచ్ఛేద రాఘవః || 34 ||

స చ్ఛిన్నో నైకధా శూలో దివ్యహాటకమండితః |
 వ్యశీర్యత మహోల్కేవ రామబాణార్థితో భువి || 35 ||

తచ్ఛూలం నిహతం దృష్ట్వా రామేణాక్లిష్టకర్తణా |
 సాధు సాద్భితి భూతాని వ్యాహరంతి నభోగతా || 36 ||

తం దృష్ట్వా నిహతం శూలం మకారాక్షో నిశాచరః |
 ముష్టిముద్యమ్య కాకుత్స్థం తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ || 37 ||

స తం దృష్ట్వా పతంతం వై ప్రహస్య రఘునందనః |
 పావకాస్త్రం తతో రామః సందధే తు శరాసనే || 38 ||

తేనాస్త్రేణ హతం రక్షః కాకుత్స్థేన తదా రణే |
 సంభిన్నహృదయం తత్ర పపాత చ మమార చ || 39 ||

దృష్ట్వా తే రాక్షసాః సర్వే మకరాక్షస్య పాతనమ్ |
 లంకామేవాభ్యధావంత రామబాణార్థితాస్తదా || 40 ||

దశరథనృపపుత్రబాణవేగై రజనిచరం నిహతం ఖరాత్తజం తమ్ |
 దదృశురథ సురా భృశం ప్రహృష్టా గిరిమివ వజ్రహతం యథా వికిర్ణమ్ || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

79 - యుద్ధకాండ ఏకోనాశీతమః సర్గః

రామముక్తాంస్తు బాణోఘానాక్షసస్త్వచ్ఛినద్రణే |
 రక్షోముక్తాంస్తు రామో వై నైకధా ప్రాచ్ఛినచ్ఛరైః || 28 ||

బాణోఘైర్వితతాః సర్వా దిశశ్చ ప్రదిశస్తథా |
 సంఘ్నా వసుధా చైవ సమంతాన్చ ప్రకాశతే || 29 ||

తతః క్రుద్ధో మహాబాహుర్ధనుశ్చిచ్ఛేద రక్షసః |
 అష్టాభిరథ నారాచైః సూతం వివ్యాధ రాఘవః || 30 ||

భిత్త్వా శరై రథం రామో రథాశ్వాన్సమపాతయత్ |
 విరథో వసుధాం తిష్ఠన్తకరాక్షో నిశాచరః || 31 ||

తత్తిష్ఠద్వసుధాం రక్షః శూలం జగ్రాహ పాణినా |
 త్రాసనం సర్వభూతానాం యుగాంతాగ్నిసమప్రభమ్ || 32 ||

విభ్రామ్య తు మహాచ్ఛూలం ప్రజ్వలంతం నిశాచరః |
 స క్రోధాత్ప్రాహిణోత్తస్త్వై రాఘవాయ మహాహవే || 33 ||

తమాపతంతం జ్వలితం ఖరపుత్రకరాచ్ఛ్చుతమ్ |
 బాణైస్తు త్రిభిరాకాశే శూలం చిచ్ఛేద రాఘవః || 34 ||

స చ్ఛిన్నో నైకధా శూలో దివ్యహాటకమండితః |
 వ్యశీర్యత మహోల్కేవ రామబాణార్దితో భువి || 35 ||

తచ్ఛూలం నిహతం దృష్ట్వా రామేణాక్లిష్టకర్తృణా |
 సాధు సాద్భితి భూతాని వ్యాహరంతి నభోగతా || 36 ||

తం దృష్ట్వా నిహతం శూలం మకారాక్షో నిశాచరః |
 ముష్టిముద్యమ్య కాకుత్స్థం తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ || 37 ||

స తం దృష్ట్వా పతంతం వై ప్రహస్య రఘునందనః |
 పావకాస్తం తతో రామః సందధే తు శరాసనే || 38 ||

తేనాస్త్రేణ హతం రక్షః కాకుత్స్థేన తదా రణే |
 సంభిన్నహృదయం తత్ర పపాత చ మమార చ || 39 ||

దృష్ట్వా తే రాక్షసాః సర్వే మకరాక్షస్య పాతనమ్ |
 లంకామేవాభ్యధావంత రామబాణార్దితాస్తదా || 40 ||

దశరథన్యపపుత్రబాణవేగై రజనిచరం నిహతం ఖరాత్కజం తమ్ |
 దదృశురథ సురా భృశం ప్రహృష్టా గిరిమివ వజ్రహతం యథా వికీర్ణమ్ || 41 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనాశీతమః
 సర్గః || 79 ||